

1. Duurzame melkveehouderij algemeen

Er zijn verschillende initiatieven en projecten gericht op het verduurzamen van de (melk)veehouderij. Via deze initiatieven en projecten wordt inzicht gegeven in wat duurzaamheid in het algemeen inhoudt en welke thema's het omvat. In tabel 1 wordt een aantal interessante initiatieven en projecten benoemd.

Tabel 1: Initiatieven en projecten met aandacht voor duurzaamheid in het algemeen

Nr	Vorm	Wie/wat	Omschrijving	Link
		Duurzame zuivelketen		
1	T		Startpagina, algemene informatie	https://www.duurzamezuivelketen.nl/
2	T		Doelen, werkwijze, activiteiten en resultaten m.b.t. Klimaatneutraal ontwikkelen	https://www.duurzamezuivelketen.nl/themas/klimaatneutraal-ontwikkelen/
3	T		Doelen, werkwijze, activiteiten en resultaten m.b.t. Continu verbeteren dierenwelzijn	https://www.duurzamezuivelketen.nl/themas/continuu-verbeteren-dierenwelzijn/
4	T		Doelen, werkwijze, activiteiten en resultaten m.b.t. Behoud van weidegang	https://www.duurzamezuivelketen.nl/themas/behoud-van-weidegang/
5	T		Doelen, werkwijze, activiteiten en resultaten m.b.t. Behoud biodiversiteit en milieu	https://www.duurzamezuivelketen.nl/themas/behoud-biodiversiteit-milieu/
6	T		Sectorrapportage, inzicht in mate van doelrealisatie o.b.v. tabellen/figuren	https://www.duurzamezuivelketen.nl/resources/uploads/2017/12/Sectorrapportage-Duurzame-Zuivelketen_def.pdf
		Uitvoeringsagenda Duurzame Veehouderij (UDV)		
7	T		Startpagina, algemene informatie	http://www.uitvoeringsagendaduurzameveehouderij.nl/
8	T		Uitleg 15 ambities (thema's) in tekst	http://www.uitvoeringsagendaduurzameveehouderij.nl/integraal-duurzame-veehouderij/15-ambities/
9	V		Uitleg 15 ambities (thema's) in video (duur 3 minuten)	http://www.uitvoeringsagendaduurzameveehouderij.nl/nieuw/film-over-de-15-udv-ambities/
10	T		Praktijkvoorbeelden voor verschillende veehouderijsectoren	http://www.uitvoeringsagendaduurzameveehouderij.nl/werken-aan-verduurzaming/praktijkvoorbeelden/
		MIJN duurzaamheid		
11	T/V		Artikel en producten om ondernemers te helpen invulling te geven aan duurzaamheid op eigen bedrijf, waaronder kaartspel met 24 duurzaamheidsaspecten. Hulpmiddel om over duurzaamheid in gesprek te gaan.	https://www.verantwoordeveehouderij.nl/nl/Verantwoorde-Veehouderij-2/show-5/MIJN-duurzaamheid.htm

Nr	Vorm	Wie/wat	Omschrijving	Link
		FrieslandCampina		
12	V		Aansprekende introductiefilm duurzaamheid bij FrieslandCampina (duur ruim 1 minuut)	https://www.frieslandcampina.com/nl/duurzaamheid/
13	T		Beschrijving duurzaamheidsstema's FrieslandCampina (zoals klimaatneutrale groei, dierenwelzijn en biodiversiteit)	https://www.frieslandcampina.com/nl/duurzaamheid/nu-en-in-de-toekomst/
14	V		Introductiefilm Foqus Planet (duur 3 minuten)	https://www.frieslandcampina.com/nl/kwaliteit-en-veiligheid/foqus/foqus-planet/
15	T		Basiseisen Foqus Planet: 4 thema's	https://www.frieslandcampina.com/nl/kwaliteit-en-veiligheid/foqus/foqus-planet/randvoorwaarden-foqus-planet/
		Andere zuivelaars/LTO		
16	T		CONO: Duurzaamheidsprogramma van CONO Kaasmakers en Ben & Jerry, getiteld Caring Dairy	https://www.cono.nl/bewust/caring-dairy
17	T		Zuivelcoöperatie DaltaMilk	http://www.deltamilk.nl/duurzaamheid/
18	T		Coöperatieve Zuivelfabriek Rouveen Kaasspecialiteiten	https://www.rouveen-kaasspecialiteiten.nl/rgd/ https://www.rouveen-kaasspecialiteiten.nl/duurzame-zuivelketen/
19	T		DOC	https://www.dockaas.nl/nl/doc-kaas/duurzaamheid/
20	T		Royal A-ware	https://www.royal-aware.com/nl/over-royal-a-ware/mvo
21	T/V		LTO Vakgroep Melkveehouderij: ledenvisie melkveehouderij	http://www.lto.nl/dossiers/Visiereis-Melkveehouderij/10889050/Ledenvisie-melkveehouderij-Samen-naar-een-nieuwe-wij-verschenen https://www.youtube.com/watch?v=Mq3So26OMBQ&feature=youtu.be
		Media/opinie		
22	T		'De staat van de boer' Opinieonderzoek Trouw. Informatie over maatschappij en duurzaamheid	https://destaatvandeboer.trouw.nl/

Mogelijke werkvormen:

Nr	Omschrijving	Link
1	Iedereen schrijft 5 woorden/termen op (op post-it, 1 woord/term per papiertje) die volgens hem/haar te maken hebben met duurzaamheid. Deze verzamelen op het bord/of aan de wand en gezamenlijk rubriceren. Hierbij meteen het gesprek aan gaan. Welke termen horen bij elkaar? Wat wordt bedoelt met een term (toelichting vragen aan degene die het heeft opgeschreven)? Welke rode draden zien we? Etc.	
2	Iedereen maakt 5 foto's in z'n omgeving die volgens hem/haar te maken hebben met duurzaamheid. Geef in opdracht aan of het over duurzaamheid binnen een bepaalde sector moet gaan, of juist maatschappijbreed? Laat (een aantal) leerlingen hun foto's tonen in de klas en motiveren waarom dat volgens hem/haar met duurzaamheid te maken heeft. Laat anderen er op reageren, zodat gesprek op gang komt.	
3	Iedereen verzamelt een aantal 'krantenkoppen' (het mogen uiteraard ook titels zijn van online nieuwsberichten) die volgens hem/haar te maken hebben met duurzaamheid. Geef aan of het over duurzaamheid binnen een bepaalde sector moet gaan, of juist maatschappijbreed? Laat (een aantal) leerlingen hun krantenkoppen tonen in de klas en motiveren waarom dat volgens hem/haar met duurzaamheid te maken heeft. Laat anderen er op reageren, zodat gesprek op gang komt Materiaal is te vinden in (regionale) dagbladen en vakpers (bijv. uit Boerderij, Nieuwe Oogst en Melkvee). Ook op diverse sites (o.a. van de genoemde bladen, maar ook van diverse NGO's als Dierenbescherming, Natuur en Milieu, Wakker Dier, enz.) en Foodlog.nl	
4	Aan de slag met kaartspel MIJN duurzaamheid (11)	https://www.verantwoordeveehouderij.nl/show/MIJN-duurzaamheid.htm
5	Diverse ideeën voor start gesprekken over duurzaamheid: <ul style="list-style-type: none">• Sluit aan op ervaringen die er op het stagebedrijf zijn met het werken aan duurzaamheid• Bespreek documentaires over duurzaamheid op TV: bijv. programma's van Keuringsdienst van Waarde. Veel is ook te vinden op youtube.nl.• Ga in op doelen en werkwijzen van zuivelbedrijven: bijv. naar aanleiding van de links die in bovenstaande tabel staan. Dit kan ook aan de hand van concrete ervaringen met duurzaamheidsprogramma's van zuivelondernemingen die de leerlingen thuis of op stagebedrijven hebben opgedaan.	